

KRYTYCZNA ANALIZA INFORMACJI W INTERNECIE

Zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 2015-2024
opracowane w oparciu o zbiory
Publicznej Biblioteki Pedagogicznej RODN „WOM” w Częstochowie i jej filii

Książki

1. Efekt niszczący : jak dezinformacja wpływa na nasze życie / Anna Mierzyńska. - Warszawa : Wydaw. Agora, 2022.
2. Fake news : geneza, istota, przeciwdziałanie / Klaudia Rosińska. - Warszawa : PWN, 2021.
3. Kliknij, sprawdź, zrozum : jak świadomie korzystać z informacji / Piotr Henzler. - Warszawa : FRSE, 2018. [online]
<https://mydigitallife.pl/uploads/Poradnik%20Kliknij.%20Sprawdź.%20Zrozum.%20Jak%20świadomie%20korzystać%20z%20informacji.pdf>
4. Myślenie krytyczne w edukacji : metodyka kształcenia w szkole podstawowej / Iwona Czaja-Chudyba. - Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 2020.
5. Nexus : krótka historia informacji : od epoki kamienia do sztucznej inteligencji / Yuval Noah Harari ; przeł. Justyn Hunia. - Kraków : Wydaw. Literackie, 2024.
6. Praktyczny przewodnik po myśleniu krytycznym w edukacji / pod red. Macieja Winiarka. - Kielce : Wydaw. Pedagogiczne ZNP, cop. 2022.
7. Zrozumieć social media / Artur Roguski. - Gliwice : Helion, 2020.

Artykuły z czasopism

1. Algorytmy vs prawo - uważaj, jak się uczysz! / Eunika Baron-Polańczyk // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2018, nr 2, s. 127-135.
2. Bądź świadomy, sprawdzaj [fragment poradnika "Dezinformacja - jak się przed nią chronić"] / Anna Mierzyńska // Głos Nauczycielski. - 2022, nr 15/16, s. 7.
3. Co jest prawdą, co fantazją / Brian S. Boxer Wachler ; rozm. Agata Lato // Charaktery. - 2020, nr 4/5, s. 36-39.
4. Cogito21 [kluby krytycznego myślenia - rozwijanie krytycznego podejścia do treści dostępnych w Internecie] / Łukasz Srokowski, Tomasz Tokarz // Sygnał. - 2018, nr 2, s. 18-19.
5. Czy ta pani to jest Pani? [webinarium UODO dla uczniów szkół średnich "Deepfake: fałszywa rzeczywistość w sieci - czy jesteś na to gotowy?"] / Halina Drachal // Głos Nauczycielski. - 2023, nr 8/9, s. 18.
6. Demaskowanie fake newsów. Cz. 1-23 [cykl artykułów] / Tomasz Garstka // Głos Nauczycielski. - 2023, nr 1/2-51/52.
7. Dezinformacja - wyzwanie edukacyjne [projekt "Nie dla dezinformacji!" Europejskiej Sieci Pamięć i Solidarność] / Łukasz Kamiński // Wiadomości Historyczne. - 2022, nr 2, s. 10-13.

oprac. Bernarda Śmigielska - nauczyciel bibliotekarz PBP RODN „WOM” w Częstochowie

Licencja Uznanie autorstwa
Użycie niekomercyjne

8. Dezinformacja i fake newsy - dlaczego warto o nich rozmawiać z dziećmi? / Dorota Zajac // Życie Szkoły. - 2023, nr 4, s. 28-31.
9. Dlaczego fake-news jest niebezpieczny? / Wojciech Jasiński // Remedium. - 2021, nr 5, s. 24-26.
10. Edukacja medialna i myślenie krytyczne wyzwaniem współczesnego nauczania TIK / Renata Sidoruk-Sołoduha // Meritum. - 2023, nr 4, s. 56-60.
11. Fake newsy wokół nas [m.in. jak sprawdzać wiarygodność informacji] / Justyna Zaryczańska // Kreatywny Wychowawca. - 2024, nr 6, s. 4-7.
12. Internetowa pseudonauka / Karolina Ziolo-Pużuk // Dyrektor Szkoły. - 2017, nr 9, s. 46-49
13. Jak nie dać się oszukać, czyli jak walczyć z fałszywymi informacjami? [fact-checking] / Kinga Osierda, Małgorzata Kilian // Meritum. - 2019, nr 3, s. 41-46.
14. Jak pomóc młodym ludziom unikać fake newsów i manipulacji mediów? / Marzena Tyl // Polonistyka. - 2022, nr 3, s. 38-43.
15. Jak popularyzować w szkole wartość rzetelnej naukowej wiedzy opartej na sprawdzonych źródłach? / Tomasz Rożek ; rozm. [redakcja] // Głos Pedagogiczny. - 2022, nr 2/3, s. 32-34 ; Monitor Dyrektora Szkoły. - 2022, nr 2, s. 50-52.
16. Jak radzić sobie z dezinformacją i odróżnić fakty od fake newsów? / Magdalena Brewczyńska // Kompetentny Nauczyciel. - 2022, nr 1, s. 5-7.
17. Krytyczna analiza informacji / Maja Dobiasz-Krysiak // Dyrektor Szkoły. - 2019, nr 6, s. 54-57
18. M@nipulacja w internecie / Maciej Frasunkiewicz // Dyrektor Szkoły. - 2020, nr 6, s. 42-47
19. Manipulowanie informacją w sieci za pomocą fake newsów jako zagrożenie dla młodzieży / Marcin Szulc // Psychologia Wychowawcza. - Nr 17 (2020), s. 140-157.
20. Myślenie krytyczne w służbie ekologii / Tomasz Garstka // Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 9, s. 46-37
21. Nie daj się nabrać fake newsom / Agata Łuczyńska, Marta Puciłowska // Dyrektor Szkoły. - 2017, nr 5, dod. Nowe technologie s. 8-9.
22. Nie daj się nabrać! : fact-checking w pigułce / Małgorzata Kilian, Kinga Osierda // Sygnał. - 2019, nr 8, s. 8-12.
23. Nowomowa w przestrzeni medialnej: Jak język kształtuje nasze myśli / Katarzyna Bocheńska-Włostowska // Remedium. - 2023, nr 12, s. 8-10.
24. Obalanie pseudonaukowych teorii - poradnik praktyka / Magdalena Goetz // Głos Pedagogiczny. - 2019, nr 5, s. 39-44.
25. Perswazja szyta na miarę / Ella Rhodes ; tł. Agnieszka Chrzanowska // Charaktery. - 2019, nr 8, s. 46-51.
26. Prawda pod fejkami / Robert Cialdini ; rozm. Agnieszka Chrzanowska // Charaktery. - 2019, nr 1, s. 30-33.
27. Przeciw fake newsom. Cz. 1-22 [cykl artykułów] / Tomasz Garstka // Głos Nauczycielski. - 2024, nr 1/2-47/48.

oprac. Bernarda Śmigielska - nauczyciel bibliotekarz PBP RODN „WOM” w Częstochowie

Licencja Uznanie autorstwa
Użycie niekomercyjne

28. Przewodnik po świecie on-line, czyli wychowanie obywatelskie na miarę XXI wieku [portal edukacyjny Uniwersytetu Stanforda - Civic Online Reasoning (COR)] / Joanna Wojdon // Wiadomości Historyczne. - 2020, nr 5, s. 29-34.
29. Szczepienie na fałszywki : przeciw fake newsom. Cz. 18 / Tomasz Garstka // Głos Nauczycielski. - 2024, nr 37/38, s. 24.
30. Trening myślenia krytycznego w środowisku nowych mediów - trzy podejścia / Magdalena Pokropek // Kwartalnik Pedagogiczny. - 2024, nr 2, s. 79-92.
31. Uleganie mitom w edukacji / Tomasz Garstka // Dyrektor Szkoły. - 2020, nr 3, s. 57-58.
32. W cyfrowym świecie (dez)informacji - od manipulacji do wiedzy i mądrości / Katarzyna Borawska-Kalbarczyk // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2020, nr 7, s. 3-19.
33. Ważne! Profilaktyka informacyjna : przeciw fake newsom [podsumowanie cyklu artykułów] / Tomasz Garstka // Głos Nauczycielski. - 2024, nr 51/52, s. 22-23.
34. Wojna fake newsów : dezinformacja zagraża wszystkim - jak się chronić? / Piotr Skura // Głos Nauczycielski. - 2022, nr 17/18, s. 6-7.
35. Zapewnianie cyberbezpieczeństwa w środowisku szkolnym [m.in. dezinformacja] / Eryk Chilmon // TIK w Edukacji. - 2022, nr 1, s. 10-16.

Scenariusze zajęć szkolnych

1. Dlaczego trzeba rozwijać w uczniach krytyczne myślenie o mediach społecznościowych i jak to robić? : propozycje lekcji wychowawczych i ćwiczeń / Klaudia Waryszak-Lubaś // Głos Pedagogiczny. - 2021/2022, nr 12/1, s. 37-41.
2. Factfulness - wiedza o świecie przystępnie podana [scenariusz zajęć dla klas VI-VIII] / Paweł Marchel // Biblioteka Publiczna. - 2022, nr 6, s. 22-23.
3. Faktem jest, że... - o odróżnianiu faktów i opinii // W: Świat uczuć i emocji : jak kształtować kompetencje społeczne : scenariusze zajęć dla nauczycieli i wychowawców klas IV-VIII / Maria Gudro-Homicka. - Warszawa : Difin, cop. 2023, s. 82-85.
4. Jak rozpoznawać fałszywe informacje? : lekcja dla przedszkolaków (5- i 6-latków) / Zofia Wojnowska. [online] <https://www.szkolazklasa.org.pl/materialy/karty-pracy-konferencjasow-internetu-2024/>
5. Jak rozpoznawać fake newsy? : pomysły na lekcje [z wykorzystaniem ChatGPT] / Justyna Zaryczańska // Kreatywny Wychowawca. - 2024, nr 6, s. 8-9.
6. Jak rozwijać w uczniach myślenie analityczne i krytyczne? - przykłady angażujących zadań do realizacji z klasą / Tomasz Tokarz // Głos Pedagogiczny. - 2022, nr 9, s. 48-52.
7. Krytyczne myślenie pozwala lepiej zrozumieć świat [jak odróżniać fakty od opinii] / Katarzyna Zająchkowska // Kompetentny Nauczyciel. - 2022, nr 2, s. 21-23.
8. Mądrość sieci? Mądrość w sieci! // W: Postaw na cyfrowe obywatelstwo : scenariusze zajęć o cyfrowym obywatelstwie i bezpieczeństwie dla szkół ponadpodstawowych / aut. Ewa Drobek

- [i in.] - Warszawa : Fundacja Szkoła z Klasą, 2024, s. 49-123. [online] <https://www.szkolazklasa.org.pl/materialy/postaw-na-cyfrowe-obywatelstwo-scenariusze/>
9. Media // W: Ja i mój świat : scenariusze godzin wychowawczych / oprac. Maksymilian Cepiga, Ewa Miśkowiec. - Kraków : Akademia Ignatianum : Wydaw. WAM, 2011, s. 86-88.
 10. Myślenie krytyczne : scenariusz lekcji z wykorzystaniem sztucznej inteligencji / Wojciech Wątor [online] https://mydigitallife.pl/uploads/002_Scenariusze_Myslenie_krytyczne.pdf
 11. Od emocji do odporności na dezinformację : scenariusze zajęć dla dzieci i młodzieży / aut. Hanna Achremowicz [i in.]. - Warszawa : Fundacja Szkoła z Klasą ; Demagog, 2024 [online] <https://www.szkolazklasa.org.pl/materialy/od-emocji-do-odpornosci-na-dezinformacje-scenariusze-zajec-dla-dzieci-i-mlodziezy/>
 12. Prawda czy fałsz? : szkoła ponadpodstawowa [scenariusz zajęć nt. fake newsów] / Izabela Stefańska // Biblioteka w Szkole. - 2020, nr 4/5/6, s. 36-38.
 13. Uczniowie na tropie fake newsów - zbiór wskazówek i zadań rozwijających umiejętność krytycznego myślenia i czytania / Joanna Krzezińska // Polonistyka. - 2022, nr 3, s. 30.
 14. Uczymy myśleć krytycznie i logicznie - pytania o pytania [praca z informacją] / Magdalena Brewczyńska // Biblioteka - Centrum Informacji. - 2020, nr 2, s. 3-5.
 15. Uważaj na dezinformację : lekcja dla klas 4-8 szkół podstawowych / Kamil Paździor. [online] <https://www.szkolazklasa.org.pl/materialy/karty-pracy-konferencja-asow-internetu-2023/>
 16. What does being "good with technology" mean? [zawiera propozycję zajęć nt. fake news] / Daniel Monaghan // Teacher. - 2017, nr 2, s. 37-40.

Netografia

Jak nauczyć dzieci rozpoznawać fake newsy?, rozmowa Izabeli Meyzy (Asy Internetu) <https://www.youtube.com/watch?v=iyFs7fkKiWQ&list=PL9zFIYu8avE3CuyKeCiLP2Ao4KqBi0ecS&index=13>

Jak radzić sobie z fake newsami?, materiał Fundacji Szkoła z Klasą autorstwa Agaty Łuczyńskiej <https://www.szkolazklasa.org.pl/materialy/radzie-fake-news/>

Jak rozwijać umiejętności krytycznego myślenia u uczniów na lekcjach języka angielskiego? / Beata Wysocka [online] <https://universe.earlystage.pl/universe/jak-rozwijac-umiejtnosci-krytycznego-myslenia-u-uczniow-na-lekcjach-jezyka-angielskiego>

Myślenie krytyczne w edukacji [prezentacja] / Małgorzata Nowak [online] https://wntuf.pl/wp-content/uploads/2024/04/03_Myslenie-krytyczne-w-edukacji-Malgorzata-Nowak.pdf

O dezinformacji na stronie internetowej Instytutu NASK <https://nask.pl/dezinfo/>

Prelekcja Barbary Ostrowskiej z konferencji INSPIR@CJE 2023 "Krytyczne myślenie jako kluczowa kompetencja w świecie fejków" <https://www.youtube.com/watch?v=BAVVWJMks1w&t=6s>

Trening krytycznego myślenia / Piotr Henzler [online] https://mydigitallife.pl/pokaz-wpis/7/trening_krytycznego_myslenia

oprac. Bernarda Śmigiełska - nauczyciel bibliotekarz PBP RODN „WOM” w Częstochowie

Licencja Uznanie autorstwa
Użycie niekomercyjne